

Asrın Hesaplaşması İçin Listemiz Kabarıyor!

Yerle yeksan olan evlerden, elden ele gezen sıcak çorbaya; depremin ilk günlerinde bulunması zor olan kaşintı kremlerinden bebek mamalarına... En temel ihtiyaç olan temiz suyun bile hala temin edilemediği, kadınların sıcak suyla banyo yapamadığı onlarca yer var, biliyoruz. Yardım tırlarının birbirini izlediği, toplumun büyük bir dayanışma içerisinde olduğu bugünlerde afet bölgesinde hala kadınlar, LGBTI+'lar ve çocuklar lehine sağlıklı, hijyenik ve güvenli alanlar oluşturulabilmiş değil. ■ s. 4

Müşterek, Kamucu ve Dayanışmacı Bir Yaşamı Birlikte Kuracağız!

Ezilenlerin, emekçilerin, kadınların cephesinden baktığımızda 6 Şubat büyük deprem felaketi yeni bir dönemin başlangıç noktası olarak kabul edilmek zorundadır. Hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı; hiçbir mücadele dinamiğinin, hiçbir siyasi hamlenin eskinin devamı olarak görülemeyeceği başka bir evredeyiz artık. ■ s. 5-6

TİP'Lİ KADINLAR

BÜLTEN
2023 - Sayı: 10

SARAY'IN YARATTIĞI ENKAZDAN BİRLİKTE KURTULACAĞIZ!

#ElimElinde

Yaşasın 8 Mart

EYLEM GÜNLÜKLERİ

4 Ocak: TIP Sözcüsü Sera Kadıgil, Adalet Bakanı'na soru önergesi verdi: Pandemi tedbirleri kapsamında şartlı tahliye olan kaç hükümlü; kadın ve çocuklara karşı işlenmiş şiddet suçlarından mahkûm olmuştur? / Kadın ve çocuklara karşı işlenmiş şiddet suçlarından mahkûm olmasına rağmen pandemi tedbirleri kapsamında şartlı tahliye olan kaç mahkûm; Necati Akpınar gibi yeniden benzer suçları işlemiştir? / Daha önce iki kadını öldüren ve suç işleme potansiyeli ortada olan bir erkeğin pandemi tedbirleri kapsamında şartlı tahliye düzenlemesinden faydalanarak bir kadını daha katletmesine zemin hazırlayan düzenlemenin değerlendirilmesi Bakanlığınız tarafından yapılacak mıdır? /25.05.2022 tarihinde benzer soruları içeren soru önergemize yanıt verilmemesinin gerekçesi nedir?

5 Ocak: Kadıköy İlçe Kadın Sorumlusu Deniz Ayvaz; Kırkayma'dan Elif Baysal ve feminist aktivist Feride Eralp ile Karşı Mahalle'nin Feminist Güzergâh programında Kübra Derin'in moderatörlüğünde patriyarkal faşizm, kadın mücadelesi ve kuruluşumuza giden yolların nasıl örüleceği konuşuldu ve tartışıldı.

8 Ocak: Bünyesinde bulunduğumuz Kadınlar Birlikte Güçlü ile kadının, emeğin, laiklik ve adalet özleminin sesini meydanlarda haykırarak 2023'ün ilk kitlesel eylemini Kadıköy'de gerçekleştirdik. Meydanlar her zaman kürsümüzdür.

8 Ocak / İzmir: TIP'li Kadınlar mevcut siyasi konjonktürün kadınlar üzerindeki etkisini ve önümüzdeki süreçte neler yapılabileceğini değerlendikleri verimli bir toplantı ve buluşma gerçekleştirdiler. Kadınlar örgütlenmeye devam ediyor.

14 Ocak / Samsun: TIP Samsun il örgütünün Kadın Çalışma Grubu, Samsunlu tüm kadınları davet edildiği "Biz Kadınlar Dayattığımız Bu Anayasa Teklifine Hayır Diyorumuz! Çünkü..." konulu bir etkinlik gerçekleştirdi. Arzu Özçelik'in moderatörlüğünde Av. Hale Günaydın, Av. Merve Çiftçi Davran, Psikolog Hazal Kaynar ve TIP İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil canlı yayında bağlanarak birer konuşma yaptı.

18 Ocak / Ankara: Demokratik bir Anayasada herhangi bir dinî referansla değişiklik yapılmamalıdır. İnsan haklarını ayaklar altına alan bu hukuksuz değişikliğe tartışmasız "HAYIR!" demek için Ankara'da basın açıklaması düzenledik.

20 Ocak / İstanbul: HPV (İnsan papilloma virüsü) hakkında temel bilgileri ve devlet politikalarını öğrenmek için Türkiye Aile Sağlığı Planlaması Vakfı Eğitimci Nurşen Kambur ile Beykoz İlçe binasında bir araya geldik.

HPV HAKKINDA TEMEL BİLGİLER VE DEVLET POLİTİKALARI

NURŞEN KANBUR
Türkiye Aile Sağlığı
Planlaması Vakfı Eğitimci

20 Ocak Cuma

21 Ocak / İzmir: Bileşeni olduğumuz Kadınlar Birlikte Güçlü Ege Buluşması'nda "Kadın mücadelesinde kadınlar nerede duruyor?", "Sistem kadınları nasıl etkiliyor?", "Kadınlar olarak güç birliği oluşturmanın yolu nedir?" gibi sorulara hep birlikte yanıt oluşturmaya çalıştık.

27 Ocak / İstanbul: Doğum kontrolü ve kürtaj hakkını öğrenmek için Türkiye Aile Sağlığı Planlaması Vakfı Cinsel ve Üreme Sağlığı Eğitimci Nurşen Kambur ile Kadıköy İlçe binasında bir araya geldik.

30 Ocak / İstanbul: Parti Sözcümüz Sera Kadıgil, PM üyelerimiz, parti avukatlarımız ve il örgütümüzden oluşan heyet; Hiranur Vakfı'nda 6 yaşındaki kız çocuğuna yönelik istismara ilişkin İstanbul Anadolu Adliyesi'nde görülmekte olan davayı takip ediyor. TIP Sözcüsü Sera Kadıgil duruşma öncesi adliye önünde konuştu: "Yüz binlerce çocuk tarikatlara, şer odaklarına kurban verildi. (...) Bu dava, bu ülkenin çocuklarına reva görülen işkencenin davasıdır. (...) 6 yaşında bir kız çocuğu ailesi olan insanların zoruyla, 20 yıl boyunca seks kölesi oldu. Hiranur gibi vakıflar, vakıf değil şer odaklardır."

31 Ocak / Bursa: Barutçu Tekstil'de sendikalaştıkları için işten atılan işçiler için direnişin 107. gününde fabrika önündeyiz. Ayrıca TIP Sözcüsü ve İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil, Bursa'da, Barutçu Tekstil'de işten atılan kadın işçilerin eylemlerini sonlandırmak için patronlar tarafından zehirlendiği iddiasını da Meclis gündemine taşıdı.

5 Şubat / İzmir: Seçim ve geçim kısırcında kadın mücadelesini Ebru Pektaş ile birlikte değerlendirdik. Bir aradayız, ilmek ilmek mücadelemizi örmeye devam ediyoruz. Bu mücadeleyi kadınlar kazanacak!

16 Şubat / Hatay: Afetlerde ve sonrasında kadınlar için en önemli sağlık sorunları hijyenik ped, iç çamaşırı gibi temel ihtiyaçlarını bulamamakla ya da istememekle bağlantılıdır. Vekilimiz Sera Kadıgil ve gönüllülerimiz tek tek gezerek kadınlara ped dağıtımını yaptılar.

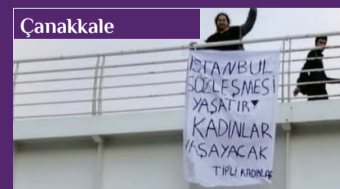
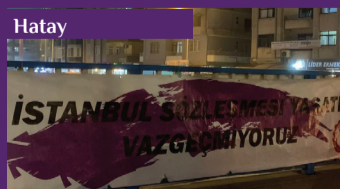
23 Şubat / Hatay: Afetlerde milyonlarca kadın için ihtiyaçlar da günlük zorunluluklar da devam ediyor. Öncelikli kapsamda olan hijyenik ped ve her bedende paketli iç çamaşırı bölgede kadın ihtiyaçlarının hep ilk sırasında. Bağışları ulaştırmaya devam ediyoruz. #ElinElimde #Dayanışma Yaşatır.

27 Şubat / Mersin: Bileşeni olduğumuz Mersin Kadın Platformu, büyük deprem felaketinin 21 yıllık yolsuzluk ve rant ekonomisinin bir sonucu olduğunu ifade ederek basın açıklamasında bulundu.

İstanbul Sözleşmesi'nde İnat Ediyoruz Kadınlar Yaşayacak!

MÜCADELEMİZİ BÜYÜTÜYÜRÜZ

Mücadelemizi büyütmek, yeni bir ülkenin inşasını kurmak için TİP'le birlikte yol yürümek isteyen yeni üye dostlarımızla buluştuk, tanıştık, kadın mücadelesini ve TİP'li Kadınları konuştuk.

22 Ocak / Ankara:

22 Ocak / Adana:

22 Ocak / Antalya:

29 Ocak / Diyarbakır:

29 Ocak / İstanbul:

5 Şubat / Tekirdağ:

Banlatılan Bizim Hikâyemiz

Emek Hacıbrahimoglu

Örgütlenmeye nasıl karar verdiniz?

*“O kadın, kız mıdır kadın mı bilemem,
Hamile kadının sokakta gezmesi uygun değildir,
Kadın dediğin herkesin içinde kahkaha atmaya-
cak,*

*Kadın-erkek eşitliği fitrata ters,
Anneliği reddeden kadın yarım, eksiktir.
İşsizlik kadınlar yüzünden artıyor.”*

Yıllar yılı baskıcı iktidarın kurduğu sayısız sakil cümle ile birikiyor, kabarıyordu öfkem. Sistemik olarak bizlere sinsice dayattıkları; kadını eve, kendi kutsal ailelerine hapsedmeyi amaçlayan dinî referanslı bu yaşam kurgusu asla kabul edilemezdi benim için. Fakat hiçbir zaman örgütlü olmayı düşünmedim. 1 Mayıs'lar, 8 Mart'lar, 25 Kasım'lar, onur yürüyüşleri ve en nihayetinde Gezi'de bireysel olarak vardım ama örgütlü olmak bana çok uzaktı; ne zamana kadar mı ta ki José Saramago'nun Körlük ve George Orwell'in 1984 kitaplarının karışımı günler yaşadığımız pandemiye kadar. Evde mahsur kaldığımız, muktedirlerin bizim adımıza hayatlarımızı kökünden etkileyen seri kararlar aldığı ve hiçbir şekilde sürece dâhil olmadığımız, özgür irademize ipotek konulduğu o günlerde karar verdim örgütlü olmaya.

Pandemi süreci kadın penceresinden bakıldığında çok zor geçti, istihdamdaki payı erkeklere oranla çok daha az olan kadınlar; erkeklere oranla çok daha fazla işini kaybetti ya da gelirleri düştü, ev içi emek yükleri arttı. En acısı da ev içi şiddet bu dönemde artarak sürüyordu. Ve kimse kılını kıpırdatmıyordu. Evet, kesif bir örgütlü kötülük vardı karşımızda ve örgütlü iyiliğin yanında olmak şarttı ama nasıl nerede...

Bir gecede aniden tek bir adam, azgın azınlığın isteği ile üç beş oy uğruna, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkma kararı aldığı anda, bu ülkede kadın mücadelesinin sadece bir STK üyesi olarak yapılamayacağına, mücadelenin bir ayağının eksik kalacağına, mutlaka siyasi bir partiye üye olmanın şart olduğuna karar verdim ve Türkiye İşçi Partisi'ne üye oldum. Kazanımlarımıza düzenli saldırıların artarak devam ettiği bu son günlerde; Anayasa'nın din ve vicdan hürriyetini düzenleyen 24. maddesi ile aile ve çocuğun korunmasına ilişkin 41. maddesinde yapılmak istenen Anayasa değişikliğine tartışmasız hayır diyen, laikliğin tekrar tekrar altını çizerek kadın ve LGBTİ+ mücadelesinin yanında olan ilk parti Türkiye İşçi Partisi'ydi.

6 yaşındaki kız çocuğuna yıllarca süren tecavüz ve işkence haberinin ülkede gündem olduğu gün Hiranur Vakfı önünde “Bu karanlıkla ancak laiklikle başa çıkabiliriz” diyerek basın açıklaması yapan, tepki gösteren ilk ve tek parti yine Türkiye İşçi Partisi'ydi. Ve elbette 30 Ocak Pazartesi günü görülen davada da Anadolu Adliyesi'ndeki yerini aldı Türkiye İşçi Partisi. Türkiye İşçi Partisi'nin bu iki olaydaki duruşu olmam

gereken en doğru yerde olduğumun sağlaması oldu benim için.

Örgütlenmek bir kadın olarak hayatınızda neyi değiştirdi?

Doğal bir dayanışmaya doğuyor kadınlar. KADIN olma mücadelesi bu dünyaya bu ülkeye doğduğunuz andan itibaren siz istesene de istemesene de başlıyor. Ailenizde, okulda, iş yerinizde, partnerinizle olan ilişkilerinizde öyle ya da böyle size dayatılan kurallara, rollere az ya da çok isyan etmediniz mi?

Örgütlenmek tam da bu noktada önemli sınırdır. Yaşadığımız bireysel sorunların aslında kolektif sorunlar olduğunun, kendi mahallelerinizde yaşananlarda aslında hiç de yalnız olmadığının farkına varıyorsunuz. Özel olanın politik olduğunu öğreniyorsunuz. Örgütlü ve birlikte olmak ise direnç ve güç katıyor kadına.

Örgütlenmek; yaşam boyu maruz kaldığımız tüm öteki hâllerine, her türlü haksızlık, baskı ve sömürüye karşı oyunu bozma iradesi göstermenin en somut adımı. Örgütlü bir bilinç kazanmak ise olaylar arasında neden-sonuç ilişkisini kurarak sorgulamanızı, olaylara kuş bakışı bakabilmenizi sağlıyor. Bir de kaçınılmaz olarak sosyalist feminist mücadeleye dâhil olmanızı elbette...

Kadın, Aile, Mülkiyet, Sınıf, Partiyarka kavramları okuduğunuzdan, öğrendiğinizden farklı olarak mücadelenin içinde olduğunuzda ete kemiğe bürünüyor.

Örneğin “ev hanımı” tanımlamasının nasıl bir anlam sakatlığı barındırdığını, nasıl kadın emek sömürsünü halının altına süpürdüğünü görüyorsunuz. Mevzunun adı sanı ile “Ev İçi Görünmez Emek” olduğunu öğreniyorsunuz. Erkek kapitalist sistemin kadınları ilk başta kendi evlerinde sömürmeye başladığının ayırdına varıyorsunuz. Kısacası örgütlenmek bilinç kazanmayı, bilinç kazanmak ise fotoğrafın netleşmesini sağlıyor. Akabinde inatla mücadeleye dâhil oluyorsunuz ve beraber mücadele edebileceğiniz fikir, amaç birliği yapabileceğiniz yoldaşlarınız oluyor.

Hayatımda ne mi değişti, alışması zor bir süreç olduğunu kabul etmeliyim ama derler ya girince alışırıydın diye işte öyle bir şey. Çokça öğreniyorsun, değişiyorsun bir nebze değiştiriyorsun. Günün sonunda geleceğe dair umudun, inancın sağlanıyor. Bunca zaman bu mücadeleyi emek vererek büyütmüş insanlarla yoldaş olabilmem onuru bir de bunca zaman mücadelede onlarla olamamanın mahcubiyetini yaşıyorsun. Ve birkaç dize geçiyor insanın aklından: *Yasadır anımsatalım / Tohum dikenlerin, fide dikenlerin / Kimse durduramaz yağmurunu / Güneşini kimse kesemez.”*

Asrın Hesaplaşması İçin Listemiz Kabarıyor!

Şılan Geçgel

Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde meydana gelen; Gaziantep, Malatya, Batman, Bingöl, Elazığ, Kilis, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şırnak, Van, Muş, Bitlis, Hakkari, Adana, Osmaniye ve Hatay'ı vuran depremler nedeniyle yasımız da öfkemiz de sürüyor.

10 ilde ağır kayıplara neden olan ilk büyük yıkımın ardından günler geçti. Depremi ilk anlarından bugüne ısrarla her şeyin kontrol altında olduğunu söyleyenlerden "Bir tanesini buraya yapacağız, bir tanesini şuraya" diyerek A4 kâğıdına yeni kurulacak şehri çizen milletvekiline, Diyarbakır'da "Devlet bitti" diyerek kendisini protesto eden yurttaşlara "provokatörler" diyenden kadınların temiz suya, tuvalete, içine girilecek bir çadıra bile sahip olmadığı günlerde 16,3 milyon TL'ye araç kiraladığı ortaya çıkan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına... Asrın felaketinden sonra asrın hesaplaşması için listemiz kabarıyor.

Depremi ilk anından itibaren bölgeye koşan, dayanışmayı örgütleyen ve yeni bir şehir, yeni bir memleket kurmak için umudu diriltten sosyalistler, kadın örgütleri ve STK'lar var. Her şeyin bu kadar kararlık ve kasvetli olduğu bugünlerde; dayanışmayı, umudu ve kız kardeşliği var etmenin ne kadar mümkün olduğuna bir kez daha emin olduğumuz günlerden geçiyoruz.

Afetler de diğer tüm meselelerde olduğu gibi kadınların, LGBTI+'ların, mültecilerin ve çocukların daha olumsuz etkilendiği; eşitsizliğe daha fazla maruz kaldığı bir süreç. Hem sınıfsal hem cinsiyetli ele alındığında afetlerin tahrip edici etkisinin sadece doğa ve toplum üzerinde değil, insanlar üzerinde de eşitsizlikleri yeniden ürettiğini söylemek mümkün. Daha çok rant için evlerini emekçilerin, yurttaşların başlarına yıkan sermaye hırsı ve kapitalizm; yurttaşları asrın felaketi ile baş başa bırakırken kadın ve erkek arasında süregelen eşitsizlikler ve ataerki hem deprem anında hem deprem sonrasında kadınları ikincilleştirmeye, görünmeyen emeklerini sömürmeye ve şiddete karşı savunmasız bırakmaya devam ediyor. Deprem, kadınların yaşadığı eşitsizlikleri daha güçlü ve geri dönülemez biçimde derinleştirmeye devam ediyor.

Kadınlar için güvenli alanlar hâlâ yok!

Yerle yeksan olan evlerden, elden ele gezen sıcak çorbaya; depremin ilk günlerinde bulunması zor olan kaşını kremlerinden bebek mamalarına... En temel ihtiyaç olan temiz suyun bile hâlâ temin edilemediği, kadınların sıcak suyla banyo yapamadığı

onlarca yer var biliyoruz. Yardım tırlarının birbirini izlediği, toplumun büyük bir dayanışma içerisinde olduğu bugünlerde afet bölgesinde hâlâ kadınlar, LGBTI+'lar ve çocuklar lehine sağlıklı, hijyenik ve güvenli alanlar oluşturulabilmiş değil. Depremi ilk haftasında Maraş'ta sohbet ettiğimiz Hatice:

"İnan ki banyo yapmadım, altı gün oldu. Zor bela ıslak mendil buldum ama nerede sileceğim vücudumu? Spor salonunda kalıyoruz biz, on aile aynı yerde. Kadın, yaşlı, genç, çocuk dolu etrafım. Gece

"Daha çok rant için evlerini emekçilerin, yurttaşların başlarına yıkan sermaye hırsı ve kapitalizm; yurttaşları asrın felaketi ile baş başa bırakırken kadın ve erkek arasında süregelen eşitsizlikler ve ataerki hem deprem anında hem deprem sonrasında kadınları ikincilleştirmeye, görünmeyen emeklerini sömürmeye ve şiddete karşı savunmasız bırakmaya devam ediyor."

üstüm bacaklarım açılmasın diye eteğimin üstüne hırkamı örttüm başlarda. Battaniyeyi yeni bulduk" diyor ve ekliyor:

"Su içemiyoruz, su. Kaşınıtmı başladı, muayene edelim dedi revirde doktor. Kokumdan utanıyorum, üstümü çıkarmaya utanıyorum. Kaşınıtmı var, kokuyorum, çocuklarımdan biri bronşit."

Hatice gibi onlarca kadın var...

En temel ihtiyaç olan barınma hakkında hâlâ mahrum olan, çadır bulamayan, kalacak güvenli bir alan bulamayan; tuvalet çok uzakta ya da gece tek başıma gidemem diye gündüz bulduğu temiz suyu içmekten imtina eden; kendinden çok hane halkının sağlığı ve beslenme ihtiyacını dert edinen...

Yaşlı, hasta, çocuk bakımını da içeren bakım emeği; evlerden çadırlara, oradan konteynerlere doğru uzanmakta hâlâ. Dün hâlihazırda evde yıkanan bulaşıklar, bugün -10 derecede çadır kenarında temizlenen öteberiye dönüşmüş; ilaç niyetine görülen bir bardak çayı demleme telaşı yine ve çoğunlukla kadınlara yüklenmiş durumda.

Dün evlerde devam eden tencereyi kaynatma telaşı bugün bir tabak sıcak yemek için bir saat kuyruk beklemenin yüküne; aileyi doyuracak aşın derdine, yemek sırasında soluklanma faaliyetine dönüşüyor.

Yemek sırasında sohbet ettiğimiz Ebrar:

"Sıra beklerken oturdum da dinleniyoruz az. Bugün fındık lahmacun verilecekmiş, çocuğunu kastederek, Mehmet sevinçten dört köşe bekliyor beni." diye anlatıyordu.

Şiddeti, tacizi, tecavüzü anlatmak; yardım talep etmek dün zorken bugün "hayatta kalma" gerçekliğinin yanında ikincil dertler gibi görülebilir tehdidi taşımaktadır. Başını sokacak bir çadır bulamamış onlarca insanın hâlâ kamu binalarında, spor salonlarında geçici ikamet ettiği gerçeği ışığında kalabalıklar içerisinde rahat hareket etmek, giyinmek, soyunmak hatta temiz bir lavabo bulabilmek kadınlar için erkeklere göre daha zordur.

Çadır, konteyner ya da geçici yaşam mekânı olan yerler temel barınma ve kişisel hijyen koşullarını sağlayamayacağı gibi kadınları şiddete karşı da savunmasız bırakmaktadır. Kadınlar, LGBTI+'lar ve çocuklar için barınma ihtiyacının karşılanmasını, banyo ve tuvaletlerin hijyenik ve erişilebilir olmasını sağlamak eklemek gibi su gibi elzemdir.

Deprem bölgesinde önümüzdeki ay yaklaşık 18 bin kadının doğum yapacağı gerçeği karşısında sağlıklı doğum ve anne- bebek güvenliği için sağlık hizmetlerine erişimin önündeki engeller önümüzdeki günlerin en önemli meselelerinden olacak. Afet bölgesindeki tüm kadınlar için jinekolog, dermatolog ve çocuklar için çocuk hastalıkları hekimlerinin artırılması; tıbbi malzeme ve ilaçların temin edilmesi, tıbbi yardım hizmetlerinin karşılanamayacağı her yerde sahra hastanelerinin kurulması; nitelikli, bilimsel ve ulaşılabilir sağlık hizmetinin verilmesi ise çok önemli.

Özellikle roman ve mülteci kadınların, kamuoyunda yer alan yağma gündemli haberler nedeniyle daha korkmuş olduğu ve yardım talebinde bulunmaktan çekindiği onlarca olaya tanık olduğumuz bugünlerde ana dilinde sağlık hizmetinin, ırkçılığa karşı kadın mücadelesini yükseltmenin de ne kadar önemli bir görev olduğunu bir kez daha görmüş olduk.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin derinleşmemesi, anne ve bebek ölümlerinin engellenmesi, salgın hastalıkların önüne geçilebilmesi, şiddete- tacize geçit verilmemesiyle birlikte her türlü istismarın önlenmesi, TİP'li Kadınlar olarak önümüzdeki dönem elimizden gelen her şeyi yapacağımız en önemli gündemlerimizdir. Çünkü biliyoruz; afetler de cinsiyetlidir ve afete dair yapılacak her çalışma, her yardım bu nedenle toplumsal cinsiyet perspektifini gözeten bir çerçevede inşa edilmelidir.

Müşterek, Kamucu ve Dayanışmacı Bir Yaşamı Birlikte Kuracağız!

TİP Kadın Bürosu

Büyük bir afetin, katliama dönüşen bir büyük felaketin gölgesinde 8 Mart'ı karşılıyoruz.

Acımız ve öfkemiz çok büyük.

“Depremden insan ölmez” denilen bir çağda, çeteleşmiş müteahhit, belediye, devlet üçlüsünün “kader planı” diye arsızca canlarımızı betona gömdüğünü gördük. Neoliberal azgın piyasacılığın, denetimsizliğin, rant ve talan politikasının insan hayatıyla nasıl kolayca oynadığını gördük. Bizi bugünlere getirenin ne olduğunu biliyoruz. “Babalar gibi satarım” diyenlerin, “devleti şirket gibi yöneteceğini” söyleyenlerin emek düşmanı neoliberal politikaları bugünkü katliamın baş sorumlusudur. Özelleştirmedik tek kurum bırakmayanlar, yaşamın tüm unsurlarını, doğayı karış karış talan edenler, ülkemizi inşaat ve yol arasında dev bir şantiyeye çevirenler baş sorumludur.

Ezilenlerin, emekçilerin, kadınların cephesinden baktığımızda 6 Şubat büyük deprem felaketi, yeni bir dönemin başlangıç noktası olarak kabul edilmek zorundadır. Hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı; hiçbir mücadele dinamiğinin, hiçbir siyasi hamlenin eskinin devamı olarak görülemeyeceği başka bir evredeyiz artık. Zira yaşam alanlarının, evlerin, evin içinde üretilen emeğin nasıl yaşamsal bir öneme sahip olduğu afet koşullarında daha da öne çıkmıştır. Bu noktada bütünsel bir sınıf siyasetinin, formel üretimin dışına da uzanması hatta bu alanı merkezi bir sorunsal olarak inşa etmesi gerektiği açıktır. Dolayısıyla emeğin yeniden üretim sürecinin daimi emekçileri olarak kadınlar, politik bir figür olarak daha da önem kazanmaktadır. Tam da bu nedenle, “emeğin cinsiyetli yüzü” yeni bir ülkenin inşasında merkezi bir hat olarak belirlemektedir.

Afet koşullarının cinsiyetli yüzü

Çeşitli tarihsel deneyimlerde de gördüğümüz odur ki olağan yaşamda olan tüm çatışma ve çelişkiler, afetlerde katlanarak artmaktadır:

“Kadınların yetiştirilme tarzına bağlı olarak geliştirdikleri davranışlar ve yaşamları boyunca edindikleri kazanımlar/beceriler afet sırasındaki güvenli davranışlar gösterebilmelerini

etkilemektedir. Kadınların yüzme ve tırmanma becerisinin az olması afet sırasında fiziksel zarar görebilirliği arttırmaktadır. Geleneksel ve kültürel kıyafetler kadınların afet sırasında hareketlerini kısıtlayabilmekte ve tahliye/kaçış durumlarını etkileyebilmektedir. Afet sonrasında üreme sağlığı hizmetlerine erişimde zorluklar yaşanabilmektedir. Afetin ilk evresinde şok durumuna bağlı olarak erken doğumlar olabilmekte, lohusa kadınların yetersiz beslen-

Afet sonrası yaşamda kadınlar için güvenlik, olağanın da ötesinde önem kazanmaktadır. Zira “O saatte orada ne işi vardı?” diyebilen bir zihniyetin, kadınları daha önce olmadıkları yerde ya da saatte görme ihtimali belirlemektedir. Taciz ve şiddetin kendi yarasını kolayca işletebildiği bir zemindir burası. Nitekim çeşitli ülkelerde de pek çok afet sonrası dönemde, cinsel saldırı vakalarındaki artış dikkat çekmektedir.

me problemleri oluşabilmektedir. Kadınlar afet sırası ve sonrası dönemlerde her yönüyle şiddete maruz kalabilmekte ve yaşam alanlarında güvenlik sıkıntıları yaşayabilmektedir. Aynı zamanda afet dönemlerinde çocuk ve kadın ticareti artabilmektedir. Uluslararası araştırmalarda kadınların afetlerde fiziksel, cinsel, psikolojik şiddet, insan ticareti ve istismar ile karşı karşıya kaldıkları belgelenmiş durumdadır” (1)

Erkek egemenliği afet ya da olağanüstü durum tanımadan hükmünü acımasızca sürdürmektedir. Şiddetin ve tacizin daha mümkün hale geldiği; kadınların tuvalet ihtiyacını gidermekten bile imtina ettiği, bu nedenle su bile içmemeye çalıştığı, çadırda uyumanın ya da sokakta kalmanın güvenli olmadığı; doğum, lohusalık, regl gibi biyolojik döngülerin olağanüstü zorlaştığı afet koşulları “cinsiyetli çatışmaları” davet etmektedir. Dolayısıyla afet ve sonrasının sınıfsallığı kadar “cinsiyetli yüzü” de tüm yakıcılığıyla kendini hissettirmektedir.

Daha yakın plandan bakarsak, 6 Şubat depreminden 10 ilde 13 milyondan fazla insan direkt olarak etkilenmiştir. Bu nüfusun yarısını kadınlar ve kız çocukları oluşturuyor. 60 yaş üstü nüfusun yüzde 54'ü ise kadın. Depremin

ilk sekiz gününde 3 bin 677 bebek dünyaya geldi. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye'nin verdiği bilgiye göre, depremden etkilenen kadınların 3 milyon 910 bin 497'si üreme çağında. Deprem bölgesinde 214 bin 325 hamile var, bu kadınların 23 bin 814'ünün bir ay içinde doğum yapması bekleniyor. Bölgede yerle bir olan sağlık kurumlarından sonra kadın doğum, jinekoloji, pediatri gibi tıbbi hizmet alanlarının ne kadar hayati önemde olduğu anlaşılabilir.

Benzer şekilde ped, hijyen ürünleri ve iç çamaşırı ihtiyacının büyüklüğü bu verilerden anlaşılabilir. Dahası toplumsal cinsiyet yargılarına göre ped istemenin, kat kat paketlere sarmadan yanında taşımanın neredeyse bir “ayıp” gibi algılandığı geleneksel ataerkinin kuşatması altındaki milyonlarca kadın için afet, derinleşmiş bir çaresizlik anlamına gelmektedir. Zira bu koşullarda kadınlar için günlük olarak sağlanması gereken hijyen koşulları zorlaşmakta ve sadece bu nedenle pek çok hastalık gündeme gelmektedir. Aynı şekilde, bebeği emzirmenin bile köşe bucak saklanmasını salık veren ataerkil kalıp yargılar, afetlerde can yakıcı bir hal almaktadır.

Afet sonrası yaşamda kadınlar için güvenlik, olağanın da ötesinde önem kazanmaktadır. Zira “o saatte orada ne işi vardı?” diyebilen bir zihniyetin, kadınları daha önce olmadıkları yerde ya da saatte görme ihtimali belirlemektedir. Taciz ve şiddetin kendi yarasını kolayca işletebildiği bir zemindir burası. Nitekim çeşitli ülkelerde de pek çok afet sonrası dönemde, cinsel saldırı vakalarındaki artış dikkat çekmektedir. Yine afet sonrası yaşamda dışarıda çamaşır yıkamak ya da yemek yapmak, aynı zamanda çocuk bakmak gibi bakım emeğinin türlü biçimleri kadınlar için daha da zorlu koşullarda sürmektedir.

Tüm bunlarla birlikte olağan koşullarda güvence ve gelirini “evin reisi” erkek üzerinden karşılamak zorunda olan kadınlar, eş ya da baba vefatıyla tümüyle çaresiz bir duruma itilmektedir. Bu koşullarda eşini ya da babasını kaybeden kadınların ve özellikle refakatsiz hale gelen çocukların mevcut yıkımı çok daha ağır biçimde yaşadığı bir gerçektir.

AKP rejimi tüm bu olağanüstü yıkımı daha da katmerlendirmektedir. Nitekim afet koşullarında bile kimsesiz kalmış çocukları cemaatlere verenler, evlatlık verilene “namahrem değildir” diye fetva salanlar, deprem bölgesine çadır bile götürmemişken kuran kursu açanlar AKP rejimi ve uzantılarından başkası değildir.

Müşterek, Kolektif, Dayanımcı bir Yaşam

Tüm bu felakette gördük ki yurdun dört bir yanından ped, iç çamaşırı, bebek maması, hazır gıda gönderen; birlikte ağlayıp, birlikte çare üreten bizden başkası değil. Biz yüzbinleriz, milyonlarız. Dayanışma, kız kardeşlik bağı rejime inat oldukça güçlü.

Annesiz kalan bebeklere süt anne olmak isteyenler, evini depremde kadınlara açanlar, hijyen kolisi yapanlar, oyuncak ve bebek bezi yollayanlar, gönüllü hemşireler ve daha yüzbinlerce kadın, zor zamanda dayanışmanın örneğini sergilediler. “Elim elinde” sloganımız bu kardeşleşme ruhunu ifade ediyor.

Dolayısıyla “dayanışma” kavramının aynı

zamanda gerçek bir siyasi strateji içine yerleşme imkanı bulduğu oldukça özel bir dönemden geçiyoruz. Zira bu “dayanışma” insani bir refleksin çok ötesinde, “yıkım içinde yıkımdan” başka seçenek sunmayan AKP rejimine karşı “başka bir yaşamın” mümkün olduğunu hatırlatmaktadır. Müşterek, kolektif, dayanışmacı bir yaşam mümkündür. Milyonlarca insan için travmadan çıkışın biricik yolu, kolektif ve dayanışmacı yeni yaşamın parçası olmaktan geçmektedir.

Önümüzdeki dönem için kadın mücadelesi perspektifinden baktığımızda, iç içe geçen iki ölçüğe odaklanmak zorunludur. Bir tarafta afet sonrası bölgede, “toplumsal cinsiyet perspektifini” yeni yaşamın kurulmasında ayırıcı bir çizgi olarak öne çıkarmak gereklidir. Örneğin kadınların yükü haline gelmiş yaşamın tüm ayrıntılarında kurucu bir rol üstlenmek; ortak çamaşırhaherin, yemekhanelerin kurulmasına, çocuklar için oyun alanı ve kreş imkanının sağlanmasına dönük var gücümüzle çalışmak oldukça önemlidir. İlerleyen dönemde bağ, bahçe ekiminden hasadı birlikte almaya pek çok “müştereklikler kurmak” aynı derecede önemli olacaktır. Bu kuruculuk mis-

yonu, “kamusal talep” oluşturmanın da zeminini olarak görülmelidir. Bu bağlamda örneğin güvencesiz, gelirsiz ya da şiddet mağduru depremde kadınlar için “kadın sığınma evi” talep etmek, AFAD gibi kurumlar için “Kadın Birimi” talep etmek, inşa edilecek her okulun yanına bir de kreş kurulmasını talep etmek, depremde kadınların istihdamı için özel devlet politikaları üretilmesini istemek vb.

Kısacası bugünkü kadın mücadelemiz ve politikamız, bir yandan bölgede kurucu misyonlar üstlenirken, diğer yanda ülkede AKP rejimini hedef alan, AKP sonrası için de asgari sınırları çizen “kamucu talepleri” yükseltmek olacaktır.

Bu bilinçle mücadelemizi yükselteceğiz. Yaşasın 8 Mart! Yaşasın Kadın Dayanışmamız!

Kaynakça

1-Gündüz, F. (2022), Afetlerde kadın ve toplumsal cinsiyet perspektifi ile çıkarılması gereken dersler (Haiti ve Japonya depremi örneği), IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (12), 440-461

Doğal Afetlerin Toplumsal Cinsiyet Boyutu

Tilbe Akan

6 Şubat tarihinde Maraş merkezli yaşadığımız iki büyük deprem ve ardından devlet aygıtının çöküşü ile on binlerce vatandaşımız hayatını kaybetti, yüz binden fazlası yaralandı. Türkiye tarihinde yaşanmış en büyük deprem olarak tarihe geçen bu felaket birçok soruyu gündeme getirdi. Bunlardan bir tanesi de doğal afetlerde ve sonrasında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadınlar ve LGBTİ+'lar açısından yarattığı sorunlar.

Araştırmalar; kadınların ve kız çocuklarının bir afet sırasında ölme ihtimalinin erkeklerden 14 kat daha fazla olduğunu göstermektedir (Peterson, 2007). Örnek verecek olursak:

1991 yılında Bangladeş'te meydana gelen siklon felaketlerinde ölen 140.000 kişinin %90'ı kadındı (Ikeda, 1995). Bunun nedeni ise siklon alarmı kamuda çalışan erkekler arasında yayılırken evde oturan kadınlar bu felaketten haberdar olmamış, kadınların eşlerinden izinsiz dışarı çıkamamaları ise kadınların eşlerini beklerken ölmelerine neden olmuştur (Işık ve ark, 2012).

Sri Lanka'da tsunami sırasında erkeklerin hayatta kalması daha kolay olmuştur çünkü yüzmek ve ağaçlara tırmanmak çoğunlukla erkek çocuklara öğretilmektedir. Bu toplumsal ön yargı, Sri Lanka'daki kız çocuklarının ve kadınların gelecekteki felaketlerde hayatta kalma olasılıklarının çok az olduğu anlamına gelmektedir (Oxfam, 2005).

Bir afet sonrasında kadınların aile içi ve cinsel şiddet mağduru olma olasılığı daha yüksektir. (Davis vd., 2005).

Beslenme durumu afetlerle başa çıkma kapasitesini belirler (Cannon, 2002). Kadınların yetersiz beslenmeden muzdarip olma olasılığı daha yüksektir çünkü hamileyken veya emzirirken özel beslenme ihtiyaçları, bazı kültürlerde de gıda hiyerarşileri vardır. Örneğin Güney ve Güneydoğu Asya'da üreme çağındaki kadınların %45-60'ı normal kilolarının altındadır ve hamile kadınların %80'inde demir eksikliği vardır. Sahra altı Afrika'da kadınlar erkeklerden çok daha ağır yükleri kaldırmakta ancak daha az kalori tüketmektedirler çünkü kültür erkeklerin daha fazla gıda almasını öngörmektedir (FAO, 2000). Keza Türkiye'de de benzer çalışmalar yapılmış ve erkeğin kadından ve çocuktan daha fazla gıda aldığı tespit edilmiştir.

Hortum vb. hava olayları genellikle bulaşıcı hastalık salgınlarına elverişli koşullar yaratır, şiddetli yağmurlar böceklerin üreme alanlarını oluşturur ve temiz su kaynaklarını kirletir, diğer yandan kuraklık mantar sporlarına neden olabilir ve yangınları tetikleyebilir. Kadınlar özellikle de anne adayları; su kaynaklı hastalıklara, termal ve diğer aşırı olaylara karşı oldukça savunusuzdur.

Doğal afetler ve kıt kaynaklar üzerindeki çatışmalar sonucunda ortaya çıkan mülteci kamplarında kadınlar ve kız çocuk mülteciler, erkek mültecilere kıyasla daha yüksek risklere maruz kalmaktadır. Bu gibi durumlarda yaşanan sosyal zorlanmalar aile içindeki stres düzeyini artırmakta ve aile içi şiddet vakalarına yol açabilmektedir.

Hicran Özlem ve Damla Karagül'ün Afet Süreçlerinde Kadınlara Yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinde Sivil Toplum Kuruluşu Çalışanlarının Deneyimleri: Çanakale İli Örneği" isimli çalışmasında şu sonuçlara varmışlardır: "Katılımcılara herhangi bir seçenek sunulmadan, deneyimlerine dayanarak dezavantajlı bulunduğu gruplar sorulmuş ve katılımcıların dezavantajlı bulunduğu gruplar sırasıyla engelli, çocuk, yaşlı ve kadın olarak belirlenmiştir. İki katılımcının bu soruya "kadın" yanıtı verdiği görülmektedir. Verilen cevaplar arasında "erkek" yanıtı ise bulunmamaktadır. Kadın yanıtını veren katılımcılar kadınların deprem esnasında evde olmaları, erkeklere göre güçsüz olmaları ve afetten kaçamamaları gibi nedenleri öne sürmüştür. Katılımcılara "Sizce kadınlar erkeklere göre afet durumlarında dezavantajlı mı?" sorusu yöneltildiğinde ise tamamı "Evet" yanıtını vermiştir. Bunun nedeni biyolojik faktörler ve toplumsal cinsiyet rolleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Katılımcılar biyolojik yapıları gereği erkeklerin kas yapılarının gelişmiş olması, kadınlara göre daha güçlü olmaları nedeniyle kadınların afet anları ve sonrasında daha riskli grupta olduğunu ifade etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği bazında ise kadınların toplum tarafından baskılanması, deprem gibi bir felakette 'El alem dışarıya böyle çıkarsam ne der?' düşüncesiyle kaçmadan önce üstünü değiştirmek zorunda kalması ve yaşlı, çocuk gibi bakım sorumluluğu olduğu bireylere göre hareket etmesi kadını afet süreçlerinin dezavantajlı gruplarından yapmaktadır."

Değerlendirme verileri kadınların ve erkeklerin, kız ve erkek çocukların farklı kayıp ve zararlarını, ihtiyaçlarını, rollerini, sorumluluklarını ve kapasitelerini ortaya koymadığında; politikalar ve kararlar toplumsal cinsiyete özgü ihtiyaçları ve katkıları dikkate almayan varsayımlara, basmakalıp düşüncelere dayalı olarak oluşturulabilir. Cinsiyete göre farklılaştırılmış verilerin toplanması sadece farklı ve birbirine bağlı rollerin karmaşık gerçeklerine ışık tutmakla kalmaz, aynı zamanda daha kapsamlı, verimli ve ilgili kurtarma stratejilerinin geliştirilmesi için hayati bilgiler sağlar. Bazı toplumsal cinsiyet analizleri, hane halklarının bölünmez birimler olarak kullanılmasının -ki bu sıklıkla yapılmaktadır- ve çıkarların uyuşturduğu varsayımının, hane içi dinamikleri ve ailelerin, evlerin sıklıkla çatışma, rekabet eden çıkarlar ve koşullu iş birliği alanları olduğu gerçeğini dikkate almadığı sonucuna varmıştır. Vakaların çoğunda erkek hane reislerini birincil faydalanıcılar olarak belirlemek ve aile üyelerine yönelik yardımları onlara bağımlı kılmak, toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmek yerine statükoyu güçlendirmeye ve erkeklerin onayına duyulan ihtiyacı azaltmaya hizmet edebilir.

Ne yapılabilir?

Hasar ve kayıp tespitinde veri ve toplumsal cinsiyet analizi eksikliklerini gidermek elzemdir. Cinsiyete, yaşa ve engelliliğe göre ayrılaştırılmış veriler değerlendirme araçları toplumsal cinsiyet perspektifiyle geliştirilip analiz edildiğinde özellikle etkilidir; bu da toplumsal cinsiyete özgü ihtiyaç ve kapasiteleri yakalamak için doğru soruların sorulmasını sağlamaya yardımcı olur. Bu bilgiler, kayıt dışı sektördeki de dâhil olmak üzere kaybedilen varlıkların ve zararların onarılması, değiştirilmesi ve/veya telafi edilmesi için kullanılabilir. Bu sebeple kadınların acil durum programlarının ve rehabilitasyon projelerinin planlanması, tasarlanması ve izlenmesine katılımı hakkında tüm yeniden yapılandırma projeleri standart uygulama olarak şunları içermelidir:

- ✓ Planlama sürecinin temeli olarak cinsiyet ve yaşa göre farklılaştırılmış bir şekilde toplumun hassasiyetlerinin ve kabiliyetlerinin analizi.
- ✓ Toplum örgütlenmesinin ve mevcut koordinasyon organlarının güçlendirilmesi.
- ✓ Toplumsal cinsiyet eğitimi ve buna dayalı afet bilinci eğitimleri.
- ✓ Toplumsal sorunları (ruh sağlığı ve şiddet) ele almak.
- ✓ Çevresel etkilerin analizi.

Özetleyecek olursak doğa bize insanlığın yıkımlarının bedelini -biz bu düzene dur demediğimiz sürece- bize ödetmeye devam edecek. Dahası insan eliyle tetiklenmeyen fakat yaşadığımız gezegenin gerçekliği olan doğal afetler de görmezden gelemeyeceğimiz bir noktada. Türkiye özelinde de hepimizin tekrar tekrar deneyimlediği üzere burası bir deprem bölgesi. Bu gerçekle yaşamak ve buna göre şehirler planlamak, afet hazırlıkları yapmak durumundayız. Devletin çöktüğü yerde toplumsal cinsiyet odaklı bir afet eğitimiyle daha fazla kadına, LGBTİ+'ya ve çocuğa yardımcı olabileceğimizi, deprem gibi doğal afetlerde kadın ve LGBTİ+ özneliğinin önemini, doğal afet mağduru kadınların yeri geldiğinde ped isteyemediğini, daha fazla şiddete maruz kaldığını, temel maddelere erişimlerinin kısıtlandığını unutmamalı ve buna karşı mücadeleye edelim.

Sevgili Kadınlar!

AKP/Saray Rejimi'nin bizi enkazda bıraktığı bir 8 Mart'ı karşılıyoruz.

“Depremden insan ölmez” denilen bir çağda, bilim ve plan tanımayan bir kâr hırsının yaşamları yok edişini gördük.

Neoliberal azgın piyasacılığın, denetimsizliğin, rant ve talan politikasının insan hayatıyla nasıl kolayca oynadığını gördük.

Yüz binlerce boş ev rant için beklerken bir evleri olmaması nedeniyle yurttan kalan gençlerimizi sokağa attığınızı, bir kez daha aklınıza gelen ilk “çözüm”ün gençleri eğitimsiz bırakmak olduğunu gördük.

Afet koşullarında bile kimsesiz kalmış çocukları cemaatlere verenler, evlatlık verilenlere “namahrem değildir” diye fetva salanlar, deprem bölgesine çadır bile götürmemişken kuran kursu açanlar, canlarımız enkaz altında inlerken sela okutanlar, “devlet nerede” diye öfkelenen milyonlara hakaret edenler, BU KATLIAM SİZİN ESERİNİZ! ASRIN FELAKETİ SARAY DÜZENİNİZDİR!

Bu 8 Mart'ta acımız da öfkemiz de çok daha büyük.

Afetler herkes için büyük acı, zorluk, yıkım demek biliyoruz ama biz kadınlar için durum kat kat vahimdir.

Afet sonrasındaki yıkımın, acının, yasın, soğuşun, çaresizliğin ortasında çamaşır yıkamaktan yemek yapmaya, çocuk bakmaktan hastayla ilgilenmeye, yaşamın çarkı üzerimizden geçiyor.

Olmaması hayatımıza mal olabilecek hijyeni sağlayamadığımızdan dolayı kadın hastalıklarına yakalanıyoruz. Hayatı yeniden üreten bizler için lohusalığımız, hamileliğimiz korkumuzun kaynağına dönüşüyor. Zaten zor olan hayatımız çekilmez hale geldi.

Asrın felaketi sizseniz, kız kardeşlik bilinciyle asrın dayanışması da biz olduk, oluyoruz.

Yurdun dört bir yanından ped, iç çamaşır, bebek maması, hazır gıda gönderen; birlikte ağlayıp, birlikte çare üreten bizden başkası değil. Biliyoruz ki yeni bir yaşamı kurmak dayanışmamızda, örgütlülüğümüzde, irademizdedir.

Bugün 8 Mart... Kadınların sevdiklerini, evlatlarını, eşlerini, yakınlarını toprağa verdiği; emeklerinin, yaşamlarının, yuvalarının hiçe sayıldığı bu ataerkil, kapitalist düzeni yıkmak da boynumuzun borcudur!

Gördük ki milyonlarca kadın yaşamı yeniden kurmaya, insanca bir düzeni inşa etmeye hiç olmadığı kadar istekli. Bu iradeyi güçlendirecek, iktidara taşıyacağız!

8 Mart, bize asrın felaketini yaşatanlar için çöküşün ilanı olsun!

Katillere söylüyoruz, hesaplaşacağız!

En pervasız serbest piyasacı, kadercî düzeninizi yıkacağız; kadının, emeğin, yaşamın düzenini eşitlik ve özgürlük temelinde kuracağız!

Kadınları işsiz, yoksul, güvencesiz bırakmayı “devlet politikası” belleyenlere söylüyoruz: Hükmünüz bitmiştir, yıkılacaksınız!

Yıllar yılı ülkemizi “kadın cinayeti” cehennemine çevirenlere söylüyoruz, günleriniz sayılı, yenileceksiniz!

8 Mart çöküşünüzün başlangıcı olacak! Haramilerin saltanatı bitecek!

Yaşasın 8 Mart, Yaşasın Kadınlar, Yaşasın Kadın Dayanışması!

